

Zakelijk verslag

Omgevingsdialoog St. Martinus 25 mei 2021, 19.00 uur

Via MS Teams

Aanwezig

dagvoorzitter

De heer B. Achten

Stichting Natuurlijk Geuldal

De heer P. Visser

De heer P. Sprangers (tot 20.00 uur)

gemeente

De heer W. Houben, burgemeester (tot 19.30 uur)

De heer P. Thomas, wethouder

De heer P. Verbraak, wethouder

De heer J. Laudy, concernjurist

Stichting IKL

De heer D. van Hommerig

IVN Voerendaal

Mevrouw V. van Piggelen

De heer L. Smets

De heer W. Curfs

initiatiefnemers

De heer O. van der Molen

De heer S. Beurskens

De heer F. Klement, adviseur

Land van Kalk

De heer B. Vervuurt

Vereniging Kleine Kernen Limburg

De heer J. Kleinen

Sociëteit Voerendaal

Mevrouw A. Willems

Afwezig

Bewoners Frombergerweg 7 t/m 17

De dagvoorzitter heet eenieder welkom en geeft aan dat er van het overleg een zakelijk verslag wordt opgesteld. De bijeenkomst vindt plaats in het kader van de door de raad gewenste dialoog met de omgeving. De resultaten hiervan worden dan ook teruggekoppeld aan de raad. Na een voorstelronde zullen initiatiefnemers een presentatie verzorgen. Er is alle gelegenheid voor het stellen van technische vragen, bestuurlijke duiding en interactie. De aanwezigen stellen zich voor.

De heer Kleinen geeft daarbij aan dat hij de bewoners van Fromberg ondersteund in het proces en vanavond namens de bewoners aanwezig is als toehoorder. Een groot aantal bewoners heeft een visiedocument overhandigd aan de gemeente waarin zij beschrijven hoe zij aankijken tegen de ontwikkeling. **De voorzitter** geeft aan dat uit de vorige sessies blijkt dat een aantal bewoners voor de ontwikkeling is met een aantal aanpassingen, er is een groot aantal bewoners tegen iedere ontwikkeling en er is een tussencategorie. De voorzitter geeft het woord aan initiatiefnemers.

De heer Van der Molen geeft aan dat het eerste deel van de presentatie al eerder een-op-een met de aanwezigen is gedeeld. Hij licht de ambitie van St. Martinus en de plannen op de locatie Langeberg toe aan de hand van de presentatie. De presentatie is bijgevoegd bij dit verslag. Hij licht toe dat hij met een groot aantal omwonenden en andere belanghebbenden heeft gesproken. Hij geeft een samenvatting van de input op regio niveau en op het niveau van het wijndomein. **De heer Beurskens** licht de filosofie en werkwijze van St. Martinus in Vijlen toe. Het is een duurzaam en circulair bedrijf. St. Martinus gebruikt geen kunstmest of herbiciden. Ze gebruiken nieuwe rassen waardoor een reductie van 80% in het gebruik van pesticiden is bereikt. Alle wijn wordt in Vijlen gemaakt. Op de locatie Langeberg wordt dus geen wijn geproduceerd. In Vijlen zijn uitbreidingsplannen in een vergevorderd stadium om ook in de toekomst alle wijn daar te kunnen produceren.

De Langeberg is bedoeld voor het produceren van sappen en grappa. Voorzien is de productie van 5.000 liter grappa. Verhalen over de productie van 50.000 tot 100.000 liter kloppen niet. Daarnaast is het wenselijk om tractoren en machines in Voerendaal te kunnen stallen en een schuilruimte voor medewerkers te hebben. De wijze van productie door St. Martinus is zeer arbeidsintensief. De heer Beurskens geeft aan dat zij graag het gesprek aangaan met alle belanghebbenden zoals zij dat ook al met de aanwezigen hebben gedaan. **De heer Van der Molen** licht het programma van eisen toe. Ook dit is al eerder gedeeld met de aanwezigen. De locatie is landschappelijk goed bevonden door Heusschen*Copier en wordt ingebed in het landschap. Het betreft circa 600 m² bovengronds met een optie tot een ondergrondse opslag voor de grappa die een aantal jaar moet liggen. Er is veel input opgehaald bij verschillende partijen die voor een groot deel ook aan dit overleg deelnemen. Hij licht de input toe aan de hand van plannen op regio niveau en op het niveau van het wijndomein. Vervolgens gaat hij in op de positieve aspecten en punten van zorg die door de buurtbewoners waarmee is gesproken, zijn ingebracht. Positieve zaken die worden genoemd zijn het ontwerp van de bebouwing, de groene inbedding, de verbeterde verkeersveiligheid. Ten aanzien van de zorgen met betrekking tot extra verkeersdruk geeft hij aan dat de bestaande inrit wordt verwijderd waardoor de holle weg wordt hersteld. De nieuwe entree sluit aan op de Afvaartweg dichterbij de Ruilverkavelingsweg toe waardoor de verkeersstroom via die kant verloopt en niet meer door Fromberg. St. Martinus zet in niet in op bulk-toerisme, er komen geen touringcars maar het blijft kleinschalig. Ten aanzien van het gebruik van spuitmiddelen hoopt hij dat St. Martinus deze zorgen kan wegnemen door de wijze waarop zij daarmee omgaan en door samenwerking met andere fruitteelters die grenzen aan de Vrakelberg. Samenvattend geeft hij aan dat de belangrijkste thema's de toename van het verkeer, de toekomstige functies en het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn.

De dagvoorzitter geeft de gelegenheid tot het stellen van technische vragen.

De heer Vervuurt (LVK) vraagt of de recreatieve activiteiten zoals die in Vijlen ontplooit worden helemaal in Vijlen blijven of ook deels verplaatst worden naar de Langeberg. **De dagvoorzitter** vraagt om te verduidelijken wat de recreatieve activiteiten in Vijlen nu zijn. **De heer Beurskens** geeft aan dat men in Vijlen al verder is met verkeersberekeningen. Daar gaat het gemiddeld om 10-20 auto's per uur. Vijlen is groter dan Langeberg. Het is niet de ambitie om de Langeberg op hetzelfde niveau te brengen als Vijlen. Wel zullen er rondleidingen plaatsvinden in de sapmakerij en de grappakelder omdat hij het belangrijk vindt om mensen te laten zien waar het voedsel vandaan komt. Het schaalniveau op Langeberg is echt een stuk kleiner dan Vijlen omdat wijn een grotere aantrekkingskracht heeft dan sap of grappa.

De heer Curfs (IVN) geeft aan dat hij het bloemrijk inzaaien mist in de plannen. **De heer Beurskens** geeft aan dat ze dit al jaren doen. St. Martinus is een van de weinige bedrijven die een eigen bioloog in dienst heeft en om de biodiversiteit te vergroten wordt de wijngaard al bloemrijk ingezaaid.

De dagvoorzitter vraagt of de aanwezige bestuurders willen reageren. **Wethouder Thomas** geeft aan dat zij graag luisteren naar de input van de deelnemers.

De dagvoorzitter geeft partijen de gelegenheid om te reageren op het plan en de wijze waarop reacties uit het voortraject zijn verwerkt.

De heer Sprangers (SGN) geeft aan dat er alleen maar aantrekkelijke opties worden voorgesteld waarvan men alleen maar enthousiast kan worden. Het gaat erom dat die zaken ook vastgelegd worden in de voorwaarden bij een omgevingsvergunning zodat deze afdwingbaar zijn. **De heer Visser (SNG)** vult aan dat in een aanvraag omgevingsvergunning dit soort zaken concreet benoemd moeten worden. Het belangrijkste thema voor SNG is de verkeersdruk. Men is bang dat die uit de hand gaat lopen. Het gebied Langeberg is een prachtig stil gebied ondanks dat de Mergellandroute er dwars

doorheen loopt. SNG heeft geen enkel bezwaar tegen de wijngaard als zodanig, hoogstens tegen het gebruik van bestrijdingsmiddelen omdat daarmee schade aangericht kan worden aan het natuurgebied Vrakelberg. Aangetoond zal moeten worden dat voldaan kan worden aan de Wet natuurbescherming en Natura2000. Het wijndomein leidt verder tot een toename van de verkeersdruk. De verplaatsing van de inrit is al een oplossing voor de bewoners maar veel weggebruikers houden zich niet aan de aangegeven routes. Ook daarvoor moet een oplossing worden gevonden. Je zou kunnen denken aan het beperken van Fromberg tot bestemmingsverkeer. Op basis van de CROW-normen zal in de omgevingsvergunning aangetoond moeten worden hoeveel (extra) verkeersbewegingen er komen. De Langeberg is een van de weinige lege gebieden in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Het plaatsen van gebouwen die verkeer aantrekken moet hier zoveel mogelijk worden voorkomen. SNG is niet tegen een gebouw, liefst zo laag mogelijk, om werktuigen en trekkers te stallen. Dat is voor SNG acceptabel omdat het hoort bij een agrarisch gebruik. Het grootste probleem heeft SNG met de ontvangst van mensen met een hapje en drankje, dat zou op een andere plaats moeten plaatsvinden. In de omgevingsvergunning moet aangetoond worden dat is gekeken naar alternatieven voor deze activiteiten die publiek trekken, bijvoorbeeld kasteel Puth, maar hij heeft begrepen dat initiatiefnemers daar niet voor voelen. **De heer Sprangers (SNG)** vult aan dat de omgevingsvergunning, als die wordt verleend, alleen moet zien op de plannen zoals die nu zijn gepresenteerd en zodat deze geen recht geeft op verdere ontwikkelingen.

De dagvoorzitter geeft aan dat het aspect verkeersdruk ook in de overleggen met de buurtbewoners aan de orde is geweest en hij geeft wethouder Verbraak de gelegenheid om daarop te reflecteren. **Wethouder Verbraak** geeft aan dat initiatiefnemers in het vervolgproces uiteraard zelf gegevens over de verkeersbewegingen moeten overleggen. Op het niveau daarboven is de gemeente bezig met de verkeersveiligheid en leefbaarheid ten aanzien van verkeer. Dat betekent dat de gemeente nagaat of er wegen alleen voor bestemmingsverkeer of aanwonenden worden opengesteld. Dat onderzoek wordt in juli aangeleverd aan de gemeenteraad. Daarna worden ook burgers bij het onderzoek betrokken. Daarnaast loopt een onderzoek om bepaalde wegen af te waarderen, onder meer 1 of 2 wegen nabij Fromberg. Dat gebeurt alleen in overleg met de omgeving.

De dagvoorzitter vraagt of de wethouder ook in kan gaan op het aspect spuitbeleid. **Wethouder Verbraak** geeft aan dat met de bewoners de afspraak is gemaakt om naar spuitbeleid te kijken. In bestaande situaties is dat moeilijk in verband met bestaande rechten en overgangsrecht. Bij nieuwe initiatieven kan daar in het ruimtelijke ordeningsspoor wel aandacht voor zijn. Daarbij gaat het niet over welke middelen gebruik worden maar wel over zoneringen. **De heer Visser (SNG)** merkt op dat het soort bestrijdingsmiddelen inderdaad landelijk is geregeld. Op basis van richtlijnen van het VNG geldt een afstand van 50 meter tot eigendommen van derden. Die afstand geldt op basis van jurisprudentie ook als een gemeente geen spuitbeleid heeft.

De heer Vervuurt (LVK) licht toe dat Land van Kalk een coöperatie is waarbij de leden elkaar versterken op recreatief en educatief gebied en dat wordt alleen bereikt als men samenwerkt. Initiatiefnemers hebben aangegeven dat ze graag een actieve bijdrage leveren aan het Land van Kalk. Aangezien initiatiefnemers inzetten op hoogwaardigheid in algemene zin staat LVK er positief tegenover en wacht met belangstelling de verdere uitwerking af.

Mevrouw Van Piggelen (IVN) geeft aan dat IVN in maart suggesties en ideeën met initiatiefnemers heeft besproken. Die zijn allemaal meegenomen in het plan. Dat stemt tevreden. IVN heeft ook gesproken met de heer Kleinen en een delegatie van bewoners van Fromberg. IVN heeft ook kennisgenomen van het visiedocument van de bewoners. IVN herkent zich in dezelfde zaken als door SNG al naar voren zijn gebracht. Met name de verkeersdruk en het spuiten. Met betrekking tot het spuiten komen de verschillende partijen er wel uit. Met betrekking tot de verkeersbewegingen is

vooral van belang wat er nu concreet gaat gebeuren qua recreatieve activiteiten, los van de agrarische activiteiten in de wijngaard. Die verkeersaantrekkende activiteiten blijven vaag in het plan. 10 à 20 auto's stelt op zich weinig voor maar het gaat natuurlijk om de piekbelastingen. **De heer Curfs (IVN)** vult aan dat de gekeken zou kunnen worden naar het autovrij maken van de Heugdenweg, tussen de Akerweg en de Achtbunderweg, omdat die veel gebruikt wordt door wandelaars en fietsers. Langs de ruilverkavelingsweg komt een vrijliggend fietspad waardoor die weg de extra auto's van de Heugdenweg gemakkelijk aan kan. **De heer Smets (IVN)** geeft aan dat hij zich aansluit bij de vorige sprekers.

De dagvoorzitter vraagt of initiatiefnemers inzicht kunnen geven in de verkeersintensiteiten. **De heer Beurskens** geeft aan dat al vaker is toegezegd dat er geen feesten en partijen worden georganiseerd. Het gaat om kleine rondleidingen met gemiddeld 25 tot 30 bezoekers. Er komt ook geen restaurant. Het gaat om wijnproeven met daarbij begeleidende spijzen uit de omgeving. Dat is belangrijk om mensen te laten zien en proeven hoe je op een natuurlijke manier kunt telen. Ten aanzien van verkeer merkt hij op dat er ook in algemene zin, door de groei van de bevolking, steeds meer verkeer is. Ook op piekmomenten vallen de verkeersbewegingen van St. Martinus wel mee. Maar als de stelling is dat er geen extra verkeer mag zijn, dan komt men er niet uit. Het gaat erom hoe je verkeer leidt. Daarbij vindt hij ook dat mensen die niet in deze prachtige regio wonen hier wel moeten kunnen recreëren. Fietsen en wandelen zullen zij zeker stimuleren maar mensen moeten ook gewoon met de auto kunnen komen. Uiteraard zullen zij in de bestemmingsplanprocedure een verkeersonderzoek laten uitvoeren. **Mevrouw Van Piggelen (IVN)** geeft aan dat de bedoelingen van initiatiefnemers wel duidelijk zijn. IVN vraagt aandacht voor de draagkracht van het gebied en de activiteiten die gaan plaatsvinden. Op dit moment is nog niet helder waar de balans ligt.

Mevrouw Willems (Sociëteit) geeft aan dat de Sociëteit dit plan als een enorme aanwinst en prachtig initiatief ziet. Voerendaalse ondernemers willen graag betrokken zijn bij wat er gebeurt in Voerendaal. Zowel economisch maar ook op kennisgebied. Zij vraagt of initiatiefnemers dit plan ook aan de deelnemers in de Sociëteit willen presenteren want zij weet zeker dat hier veel belangstelling voor is. **De heer Van der Molen** zegt dit toe. **Mevrouw Willems (Sociëteit)** vervolgt dat de samenwerking met 'concullega's' een fantastisch voorbeeld is voor andere ondernemers. Ze snapt dat er verschillend gedacht kan worden over het organiseren van feesten en partijen en dergelijke. Maar door mensen te laten zien wat je doet, dan laat je ze beleven, ervaren en dus begrijpen en etaleren. Dat resulteert in een vorm van trots. Trots op Voerendaal en Voerendaal misschien zelfs als volgend wijndorp van Nederland. Voerendaal brede promotie dus.

De dagvoorzitter geeft aan dat uit de inbreng van de andere partijen dan de vraag rijst of die evenementen dan op de Langeberg moeten plaatsvinden. **Mevrouw Willems (Sociëteit)** geeft aan dat ze zich dat kan voorstellen.

De heer Van Hommerig (IKL) sluit zich aan bij de vorige spreekster. Duidelijk is dat de initiatiefnemers veel input hebben opgehaald en daarnaar hebben geluisterd. Dat is een voorbeeld voor andere ondernemers. Ook de geïntegreerde aanpak en samenhang tussen bewoners, natuur en ondernemer is eigenlijk het 'People, Planet, Profit'-verhaal en kan zijn goedkeuring wegdragen. Als het plan in grote lijnen klopt zal binnen wet- en regelgeving gekeken moeten worden wat kan; dat is nu nog prematuur. Het plan kan juist bijdrage aan het spreiden van het toerisme in het Heuvelland.

De dagvoorzitter geeft de heer Kleinen de gelegenheid om als toehoorder te reageren.

De heer Kleinen (VKKL) geeft aan dat hij het verslag zal afwachten en dat met de bewoners zal bespreken. Hij ziet dat er steeds meer rekening wordt gehouden met de mening van de bewoners en

dat is een positieve ontwikkeling. De bewoners zullen wellicht de aanvraag omgevingsvergunning afwachten en daarop reageren.

De dagvoorzitter geeft aan dat de bewoners wellicht eerst het standpunt van de raad op 8 juli zullen afwachten en dan hebben een aantal bewoners aangegeven dat ze dan wellicht de echte dialoog kunnen aangaan. Hij vat samen dat initiatiefnemers nog eens goed gaan kijken naar het spuiten en de verkeersbewegingen in relatie tot de activiteiten. Hij vraagt of initiatiefnemers daar nog op willen reageren.

De heer Van der Molen bedankt de aanwezigen voor hun tijd en inbreng. De initiatiefnemers zullen voor zover mogelijk nu en verder in de bestemmingsplanprocedure meer duidelijkheid geven over de activiteiten. Hij benadrukt nog eens dat bruiloften en dansfeesten niet gaan plaatsvinden in de wijngaard want daar gaat het om educatie en beleving. Die kaders moeten duidelijk zijn en het is ook prima als initiatiefnemers daar aan gehouden worden.

De dagvoorzitter vraagt of de wethouders willen reageren. **Wethouder Thomas** geeft aan dat het een verhelderende sessie was en de wethouders hier goed notie van hebben genomen. **Wethouder Verbraak** geeft aan dat, als de raad medewerking verleent aan het initiatief, de Fromberg wellicht geprioriteerd moet worden in het GVVP zodat het niet alleen om de verkeersafwikkeling bij de ondernemer gaat maar de totale afwikkeling in Fromberg. **Mevrouw Van Piggelen (IVN)** en **de heer Visser (SNG)** reageren hier instemmend op.

De dagvoorzitter geeft de deelnemers de gelegenheid om terug te kijken op de avond dan wel afsluitend de gelegenheid om nog aanvullende opmerkingen te maken (spreekwoordelijke rondvraag).

De heer Visser (SNG) geeft aan dat hij zich kan vinden in de opmerkingen namens de Sociëteit over de promotie van Voerendaal. Hij wil nog eens benadrukken dat Fromberg niet de juiste plaats is voor evenementen. Ten aanzien van verkeer onderschrijft hij dat het belangrijk is dat dat in het kader van de omgevingsvergunning nog goed wordt uitgezocht. Hij vraagt daarbij aandacht voor een stikstofberekening in verband met de ligging bij het Natura2000 gebied. Ten aanzien van het plan voor de verkoop van wijn maakt hij zich zorgen omdat dat extra verkeer genereert. Tot slot hoopt hij dat het college het met hem eens is dat het evenement Wijnrestaurant op het land niet in dit gebied thuishoort. Ten aanzien van het vervolgproces vraagt hij of het mogelijk is dat belanghebbenden nog eens mee kunnen kijken voordat een vergunningaanvraag wordt ingediend zodat eventueel nog aanpassingen mogelijk zijn om procedures te voorkomen. **De heer Beurskens** geeft aan dat initiatiefnemers graag in gesprek blijven. Ten aanzien van het verkooppunt geeft hij aan dat het niet meer dan normaal is dat mensen na een rondleiding of een cursus ook een aankoop kunnen doen. Dat voegt geen verkeersbewegingen toe want die mensen zijn er al. Dit is bedrijfseconomisch ook een belangrijke activiteit.

Partijen geven verder aan dat ze alles naar voren hebben kunnen brengen wat ze wilden en verder geen gebruik meer wensen te maken van de rondvraag omdat alles voor dit moment aan de orde is geweest. **De dagvoorzitter** sluit af met de mededeling dat het verslag zal worden verspreid. Hij geeft aan dat de heer Kleinen een en ander zal terugkoppelen aan de buurtbewoners en als de gemeenteraad op 8 juli besluit om in te stemmen met het plan kan daarna nog een open sessie in de omgevingsdialoog worden gepland om de puntjes op de 'i' de zetten.